

Janusz STRZECHA

Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Działania nauczycieli średnich szkół plastycznych w celu uzyskania i doskonalenia swoich zawodowych kompetencji multimedialnych dla dalszego rozwoju zawodowego

Zastąpienie tradycyjnych technologii analogowych w zakresie tworzenia, przetwarzania, przesyłania i magazynowania informacji o obrazie i dźwięku nowoczesnymi technologiami cyfrowymi spowodowało rewolucyjne zmiany w każdej dziedzinie życia. Żyjemy w czasach transformacji cywilizacji: od cywilizacji przemysłowej ku cywilizacji informacyjnej.

Głównymi beneficjentami społeczeństwa informacyjnego będą jedynie ci, którzy mają dostęp i nabędą umiejętności korzystania z nowych technologii – napisano w znanym raporcie M. Bangemanna [Białobłocki 2006].

Wykorzystywanie technologii cyfrowych stało się obecnie zarówno praktyczną koniecznością, jak i symbolem jakości partycypacji w życiu społecznym [Drucker 1999: 158; Mayor 2001: 302; Bogaj 2007; Sysło 2004; Sztumski; Furmanek 2010].

Zmiany, jakie spowodowała rewolucja technologiczna, dotyczą niemal każdego zawodu, w tym także zawodów o dużym udziale działalności twórczej, a takim jest **zawód plastyk** (kiedyś nazywany technik plastyk). Technologie informacyjne stały się współcześnie technologiami kluczowymi (definiującymi) w pracy zawodowej plastyków.

Dynamiczny rozwój technologii multimedialnych stawia nauczycieli w bardzo trudnej sytuacji. Wiedza dotycząca technologii multimedialnych zdobyta przez nich na studiach (w tym również na studiach podyplomowych) wystarcza im na krótki czas. Nie mogą oni budować własnej strategii działań pedagogicznych przez pryzmat swoich doświadczeń życiowych uwzględniających wszechstronność możliwych zastosowań technologii informacyjnych. Jak więc radzą sobie nauczyciele szkół plastycznych z dynamicznie zmieniającą się ofertą rynku technologii multimedialnych?

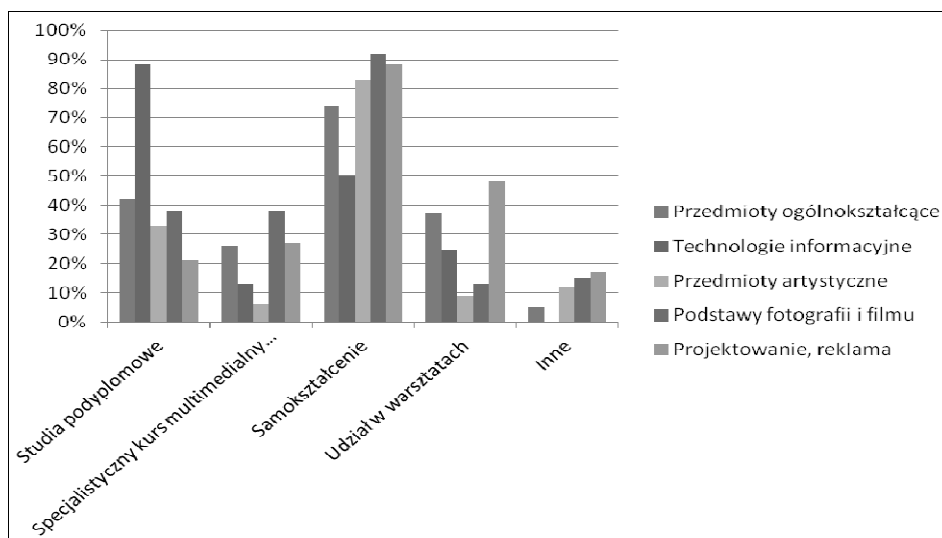
Doskonalenie zawodowe jest nieodłącznym elementem rozwoju zawodowego nauczyciela [Krawcewicz 1976; Wiatrowski 2002; Grondas, Żmijski 2005]. Jest to celowy, zaplanowany i ciągły proces ustawicznego kształcenia polegający na podwyższaniu i modyfikowaniu zawodowych kompetencji i kwalifikacji. Proces ten rozpoczyna się z chwilą podjęcia decyzji o wyborze zawodu i trwa przez cały okres aktywności zawodowej. Wymagania dotyczące uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli regulowane rozporządzeniem

Ministra Edukacji Narodowej są głównym inspiratorem do dalszego kształcenia i podnoszenia przez nich ich kwalifikacji.

Drugim niezwykle ważnym czynnikiem mobilizującym do dalszego podnoszenia własnych zawodowych kompetencji są dynamicznie zachodzące przemiany (nie-regulowane żadnymi dokumentami prawnymi) w technologiach multimedialnych. Przemiany, które mają znaczący wpływ zarówno na życie codzienne, jak i zawodowe. Tempo i zakres przenikania tych technologii do otoczenia człowieka stają się przyczynami kształcenia ustawicznego, które ma zapobiec „wykluczeniu społecznemu” polegającemu na braku możliwości funkcjonowania w społeczeństwie ze względu na brak umiejętności posługiwania się urządzeniami multimedialnymi.

Opisana wcześniej ewolucja dotycząca technologii cyfrowych wymusza na nauczycielach uczących przedmiotów zdominowanych przez cyfryzację natychmiastowego przebudowania swoich zawodowych kompetencji multimedialnych. Budzi w nich naturalną potrzebę pozyskania nowych kwalifikacji lub dokształcania się.

W wyniku zachodzących przemian cywilizacyjnych związanych z cyfryzacją bardzo wielu nauczycieli podejmuje działania w celu przekwalifikowania się lub pozyskania kwalifikacji multimedialnych w związku ze zmianami technologicznym zaistniałymi w ich dziedzinach (fotografia, projektowanie, reklama, komunikacja).

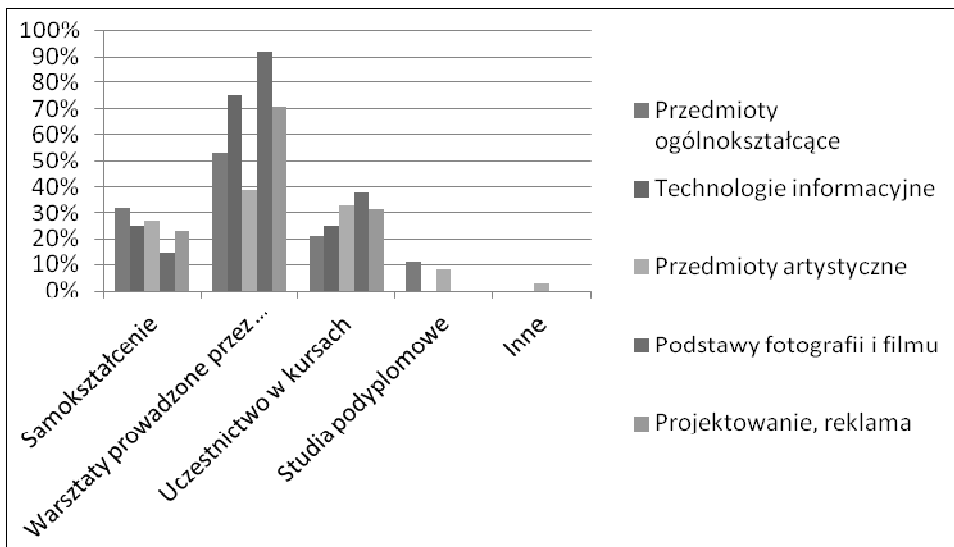
Rys. 1. Nauczyciele według sposobu nabycia kwalifikacji multimedialnych

Powyższe rozważania były inspiracją do przeprowadzenia badań sondażowych realizowanych techniką ankietową. Badania przeprowadzono w roku 2012 i wśród nauczycieli średnich szkół plastycznych. Wzięło w nich udział 139 nauczycieli.

Największą grupę badanych stanowili nauczyciele przedmiotów artystycznych (42,9%). na dalszych miejscach uplasowali się nauczyciele: projektowania i reklamy (31,2%), przedmiotów ogólnokształcących (12,3%), fotografii i filmów (8,4%), technologii informacyjnych (5,2%).

Badania wykazały, że znaczna większość badanych nauczycieli zdobyła swoje kompetencje multimedialne w wyniku różnych form kształcenia, kwalifikacje formalne uzupełniali na studiach podyplomowych, uczestniczyli w kursach, warsztatach. Większość badanych wskazała, że oprócz tych form znaczącą rolę odgrywało zdobywanie wiedzy przez samokształcenie.

W celu określenia działań podejmowanych przez nauczycieli średnich szkół plastycznych dla doskonalenia swoich kompetencji multimedialnych oraz w celu dalszego rozwoju zawodowego poproszono ich o odpowiedź na pytanie: „W jakiej formie chciałbyś się nauczyć lub pogłębić znajomość aplikacji multimedialnych?”.

Rys. 2. Deklaracja wyboru formy doksztalcania się przez nauczycieli szkół plastycznych z zakresu technologii multimedialnych

Zamieszczone dane zilustrowane na rys. 2 dotyczą deklaracji wyboru form doksztalcania przez nauczycieli szkół plastycznych z zakresu technologii multimedialnych. Z przedstawionych informacji wynika, że zdecydowana większość respondentów wyraża chęć uczestnictwa w warsztatach prowadzonych przez specjalistów z danej dziedziny. Na taką formę kształcenia wskazuje 92% nauczycieli fotografii i filmu, 71% nauczycieli projektowania i reklamy, 75% nauczycieli technologii informacyjnych oraz 53% nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących.

W porównaniu z poprzednimi danymi dotyczącymi sposobu, w jaki nauczyciele nabyli kwalifikacje multimedialne, zauważamy, że znacznie mniej z nich wybiera ścieżkę studiów podyplomowych czy metod samokształcenia. Warsztaty i kursy prowadzone przez specjalistów cieszą się największym powodzeniem wśród nauczycieli fotografii i filmu. Ponad 90% badanych tej grupy wybrało taką formę dokształcania oraz ponad 70% nauczycieli technologii informacyjnych i nauczycieli projektowania i reklamy. Drugą bardzo popularną formą dokształcania są wszelkiego rodzaju kursy.

Korzystanie z wielu miejsc i form uczenia się oraz organizowanie kształcenia i szkolenia pod indywidualne potrzeby osób powoduje postępujące różnicowanie się dróg kariery edukacyjnej

Literatura

- Białobłocki T. (2006): *Spółczesność informacyjna istota rozwój wyzwania*, Warszawa.
- Bogaj A., Kwiatkowski S., Młynarczyk G. (2007): *Infrastruktura medialna szkół*, Warszawa.
- Drucker P.F. (1999): *Spółczesność pokapitalistyczna*, Warszawa.
- Furmanek W. (2010): *Edukacja a przemiany cywilizacyjne*, Rzeszów.
- Grondas M., Żmijewski J. (2005): *Dokumentowanie i planowanie rozwoju nauczycieli. Poradnik*, Warszawa.
- Krawcewicz S. (1976): *Z teorii i praktyki kształcenia ustawicznego nauczycieli*, Warszawa.
- Mayor F. (2001): *Przyszłość świata*, Warszawa.
- Perspektywa uczenia się przez całe życie. Załącznik do URM* (2013): Warszawa.
- Syśło M.M. (2004): *Model rozwoju kompetencji informatycznych*, Materiały Konferencji „Media a Edukacja V”, Poznań.
- Sztumski J., *Paradoksalne społeczeństwo wiedzy*, <http://www.sprawynauki.edu.pl/index2option>.
- Wiatrowski Z. (2002): *Powodzenia i niepowodzenia zawodowe*, Olecko 2002.

Streszczenie

Dynamiczny rozwój technologii cyfrowych wymusza na nauczycielach średnich szkół plastycznych uczących technologii informacyjnych, podstaw fotografii i filmu, projektowania, reklamy natychmiastowego przebudowania swoich zawodowych kompetencji multimedialnych. W artykule w dużym skrócie przedstawiono, w jaki sposób nauczyciele tych szkół pozyskali kompetencje multimedialne, oraz omówiono działania, jakie podejmują oni w celu podniesienia swoich zawodowych kompetencji multimedialnych.

Słowa kluczowe: doskonalenie zawodowe, kompetencje multimedialne, kształcenie ustawiczne.

The Actions Secondary School Teachers of Art in Order to Obtain and Improve Their Professional Competencetion Media for Further Professional Development

Abstract

Dynamic technological development of digital technologies imposes on artistic secondary school teachers of informational technologies acquaintance with photography and film basics as well as graphic design since it leads to redefinition of their professional multimedia competences.

The article is a brief presentation of how the teachers have gained multimedia competences. This is also the report of the ways of undertaking development of the professional multimedia competences.

Keywords: professional development, multimedia competences, lifelong learning.